

Неюрисдикційні форми захисту прав людини в сфері охорони здоров'я

Людмила Дешко,

**к.ю.н., адвокат, директор ЮФ “Адвокат мед плюс”,
президент Благодійного Фонду “Медико-правова
група”, директор Центру міжнародного і
європейського права Донецького національного
університету**

Неюрисдикційні форми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я

- Альтернативне розв'язання конфліктів
- Допомога незалежних громадських об'єднань
- Звернення до професійних медичних асоціацій

Альтернативними шляхами захисту прав пацієнтів можуть бути:

- ⦿ переговори „лікар (медичний заклад) – пацієнт”;
- ⦿ звернення до третейського суду як недержавного незалежного органу та інші способи;
- ⦿ звернення до громадських та благодійних організацій;
- ⦿ звернення до юридичних клінік вищих навчальних закладів як особливих громадських утворень. залучення медіативних процедур;

Проведення переговорів з представником закладу охорони здоров'я

⦿ **Переговори у правовому спорі** – це **неофіційне** обговорення проблеми двома особами, котрі перебувають у конфлікті .

•

- ⦿ Переговори не регулюються спеціальними положеннями процесуального права. Враховуючи специфіку правовідносин, сторони **самі** визначають **зміст переговорів**, самостійно знаходять **компроміс**, що дає їм змогу співпрацювати і надалі .

•

- ⦿ розмова з лікарем

- ⦿ звернення до головного лікаря чи іншого законного представника закладу охорони здоров'я

Звернення до третейського суду

- Закон України „Про третейські суди” .

◦ **Третейський суд** – **недержавний незалежний орган, що утворюється за угодою або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому згаданим Законом, для вирішення спорів, що виникають із **цивільних та господарських правовідносин****”.

Особливості третейського суду

- Метою третейського суду є *всебічний і справедливий розгляд справи, пацієнт повинен знати, що рішення виносиметься з огляду на обставини справи.*
- Склад утворюється за угодою або рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб

(ст.2 Закону України „Про третейські суди”).

Третейськими судами **не розглядаються справи**, передбачені ст.6 Закону України „Про третейські суди”, а саме:

- справи, в яких однією зі сторін є **орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа**, інший суб'єкт під час здійснення ним владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень, державна установа чи організація, казенне підприємство.
- Також не можуть бути предметом розгляду третейського суду **справи окремого провадження**, серед них – **надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку.**

Звернення до громадських організацій, професійних медичних асоціацій

- Громадські організації виконують роль своєрідного “контролера” державних та інших органів з метою виконання своїх основних завдань

Громадські організації із захисту прав пацієнтів займаються проблемою пацієнта безпосередньо, бо мають основну мету – *отримати позитивний результат, який залежить від комплексу правозахисних дій членів організації, які можуть бути як юристами, так і медиками, і психологами.*

- Звернення пацієнта до громадської організації робить більшою вірогідність вирішення всіх поставлених ним питань, тому що основним призначенням такої організації є допомога безпосередньо пацієнту і інтерес представників такої організації направлений лише на позитивне вирішення проблеми пацієнта.

Юридичні клініки при ВНЗ

- Центри практичного навчання при ВНЗ
- Юридична клініка

Медіація

Медіація

- *допомога пацієнту від спеціаліста-медіатора, який може бути психологом, юристом і може допомогти пацієнту провести зустріч, переговори з представником медичного закладу, організації з метою **дійти згоди** у спірному питанні на самому початку.*

третя сторона – „медіатор”

- має за мету досягнення примирення сторін конфлікту та, за можливості, отримання очікуваного для кожної сторони результату.
- У цьому випадку для „медіатора” є важливим не лише сам факт досягнення згоди сторін, але і можливість **ПИСЬМОВО ВИКЛАСТИ ДОМОВЛЕНІСТЬ**, наприклад, у формі договору.

Медіатор виступає не експертом,
який приймає рішення, а має на меті
забезпечення переговорів між
сторонами, приводячи їх до
визначення рішень, які б
задовольняли як самого пацієнта, так
і представника медичного закладу.

Переваги медіації:

- ⦿ економію часу та коштів сторін
- ⦿ приватність (конфіденційність),
- ⦿ збереження ділових стосунків
- ⦿ виграшне рішення для обох

Медіація на практиці

- Фільм-номінант міжнародного конкурсу CERD AWARDS, відзнятий Українським Центром медіації за підтримки IFC

РОБОТА В МАЛИХ ГРУПАХ

- ⦿ Етапи медіації
- ⦿ Мета кожного з етапів медіації

Этап 1. Подготовка к медиации

Цель: налаживание контактов со сторонами и организация пространства для медиации.

- проинформировать участников о процедуре медиации, о роли медиатора и участников в ней и получить согласие на участие в медиации;
- объяснить принципы и правила медиации и получить согласие сторон придерживаться этих правил;
- удостовериться, что время, назначенное для встречи, удобно для всех;
- ответить на вопросы участников конфликта.

Этап 2. Вступительная часть медиации (вступительное слово медиатора)

- **Первый контакт:** установления доверия и атмосферы безопасности.
- **Описание процедуры медиации и ее принципов:** *помочь участникам найти взаимоприемлемое решение их спора или проблемы.*
- **Правила медиации:** решение конфликта с учетом интересов участников.
- **Вопросы сторон, подписание Соглашения на участие в процедуре медиации:** стороны, подписывая договор, достигают первого понимания между собой; совершая ритуал подписания формы, каждая сторона реально подтверждает намерение продолжать медиацию.

Этап 3. Рассказы сторон

- дать возможность сторонам высказаться относительно конфликтной ситуации и их отношения к ней.

Важность этого этапа состоит в том, что он базовый в построении диалога между сторонами, поскольку они - основные субъекты коммуникации, а роль медиатора состоит исключительно в облегчении процесса общения между участниками.

Этап 4. Решение проблемы

определить пути решения проблемы и найти вариант, который удовлетворит обе стороны конфликта.

Для этого медиатор должен помочь сторонам:

- Определить, какие вопросы нужно решить в первую очередь, чтобы создать основу для последующих решений.
- Рассмотреть вопросы от наиболее важных к наименее значимым, когда атмосфера не слишком напряженная. Когда такое напряжение сильное, выбирать первыми нужно самые легкие пункты.

Важный элемент этапа решения проблемы - определение перечня проблем.

Этап 5. Составление и подписание соглашения

- подписание документа, который официально закрепляет достигнутое на протяжении предыдущего этапа согласия.
- По результатам обсуждения медиатор может подготовить текст соглашения, постоянно уточняя содержание формулировок у участников.
- медиатор не может настаивать на внесении каких-то пунктов, его задание - помочь сторонам сформулировать собственные договоренности таким образом, чтобы соглашение было реалистичным.

Робота в малих групах, навчально-рольова гра на основі реальних сюжетів, що було знято телебаченням